

2022-09-21

Vattenmyndigheten Västerhavet/
Länsstyrelsen i Västra Götaland

Med kopia till kommuner inom avrinningsområdet, Landshövdingen samt Havs- och vattenmyndigheten.

Synpunkter på Vattenmyndighetens neddragning av samverkanbidraget

Lygnerns vattenvårdsförbund bildades 1973 var syfte var att samordna den lagstadgade kontrollen av vattenkvaliteterna som kommunerna var ålagda att göra eftersom de använder vattensystemet som recipient. I och med att EU:s ramdirektiv för vatten tillkom 2000 behövde Sverige bygga upp ett arbetssätt och en organisation för lokal samverkan och lokalt deltagande som vattendirektivet uppmanade till. Lygnerns vattenvårdsförbund uppmanades då att omvandlas till ett vattenråd med syfte skulle vara att vara en plattform för lokal samverkan och lokalt deltagande i vattenförvaltningen.

Vattenråden bildades 2007 och har sedan utvecklats på många sätt. Under senare år har aktiviteten ökat i vattenrådet och har, liksom många andra vattenråd, börjat hitta sin roll på ett tydligare sätt. Lygnerns vattenråd arbetar med en rad olika projekt som handlar om åtgärder, kunskapsinsamling och information. Exempel på detta är biotopvårdande åtgärder för ökad biologisk mångfald och för att gynna lax och flodpärlmussla. När det gäller kunskapsinsamling kan nämnas utredningar av exempelvis flodpärlmussla, vandringshinder, vattenkvalitet och miljögifter i fisk. Vattenrådet erbjuder hjälp med vattenpedagogik för skolor, anordnar möten, vattendragsvandringar och sätter upp informationstavlor. Dessutom yttrar sig vattenrådet över planer och samråd samt uppmärksammar aktiviteter som påverkar vattenmiljön negativt. Vattenråden har lyfts fram av vattenmyndigheten som en viktig plattform för samverkan, lokalt deltagande och lokala åtgärdsprogram. Ännu viktigare framstår nu vattenråden i och med Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram, åtgärd 1 som riktar sig till kommunerna och som kräver att kommunerna bättre integrerar vattenfrågorna i planerna och samarbetar i avrinningsområden.

Neddragningar av samverkansbidraget ser vi som en helt felaktig signal i ett skede där vi behöver växla upp arbetet ytterligare för att nå miljökvalitetsnormerna, där vi behöver mer lokalt deltagande, mer samverkan och bättre helhetssyn kring vattenfrågorna. Det riskerar tvärtom att försämra förutsättningarna för det arbete som håller på att byggas upp. Särskilt allvarligt är det för många mindre vattenråd som endast har samverkansbidraget som intäkt till verksamheten och som dessutom i stor utsträckning bygger verksamheten på ideella krafter och medlemsorganisationernas vilja och där bidraget kanske används för medfinansiering för att kunna söka bidrag om andra medel. Detta kan få arbetet att stanna av och dessutom göra att de personer som är så viktiga för arbetet tappar intresse och engagemang. Om man tappar dessa personer kan det sedan vara mycket svårt att bygga upp aktiviteten igen. Alla vattenråd, även de små, är viktiga eftersom den samlade effekten då blir betydligt större och eftersom vattenråden kan hjälpa varandra. De små kanske till och med är särskilt viktiga eftersom de har lättare att skapa lokal delaktighet. Det vi kan se är att vattenråd kan bidra till att större mängder åtgärder och olika aktiviteter blir gjorda samt att de ökar kunskap, engagemang och förankring lokalt.

Även Lygnerns vattenråd kommer att ha betydliga ekonomiska svårigheter eftersom samverkansbidraget är en tämligen stor del av budgeten. Om bidraget försvinner riskerar det att påverka arbetet och att farten i arbetet försvinner. Vattenrådet har dessutom hamnat i situationen att Skatteverket inte momsregistrerar vattenrådet vilket gör att momsen inte längre kan dras av från inkommande fakturor. Detta tillsammans med neddragning av samverkansbidraget gör att det kommer att bli ett ekonomiskt stopp som gör att vattenrådet måste bromsa in sin verksamhet redan då halva året har gått.

Innan neddragningar av samverkansbidraget förs på tal behöver alla vattenråd ha en ordnad egen och tillräckligt stor finansiering. För detta behövs stöttning för hur man praktiskt kan gå till väga för att nå detta och hur man motiverar kommuner och företag att bidra till en grundbudget.

Vi ser själva vattenråden som unika och nödvändiga forum där olika intressen, företag, markägare och myndigheter kan mötas och föra dialog för att skapa helhetsförståelse, ny kunskap samt mer samverkan och åtgärder. Detta innebär ett långsiktigt arbete och det som byggts upp behöver tas om hand. Vattenråden har en stor potential till att utvecklas och bli allt viktigare i förhållande till de problem vi står inför både vad gäller vattenfrågor, klimat och hållbarhet. Vattenrådets roll behöver uppmärksammas tydligare bland högre tjänstepersoner och politiker.

Vattenrådet anser att det i stället för att minska bidraget behövs ett högre ekonomiskt stöd än tidigare för att påskynda arbetet att nå miljö kvalitetsnormerna i samverkan med kommuner, företag, intresseorganisationer, föreningar och markägare. Detta tillsammans med kunskapsstöd och erfarenhetsutbyte kommer det generera en stor uppväxling i vad som faktiskt blir gjort som förbättrar miljön. Vi behöver långsiktighet, samarbete och handling både lokalt i kommuner och på övergripande nivåer ända upp till regeringen. För detta behöver vattenråden känna och få stöd från Vattenmyndigheterna, Havs- och vattenmyndigheten och regeringen.

Frågor till Vattenmyndighet/Länsstyrelse:

- Vilken roll anser VM/Lst vattenråden ska ha i de lokala samverkansprocesserna för frivilligåtgärder för att nå de mål (MKN) som VM/Lst föreslagit för respektive vatten och som nu beslutats av vattendelegationen?
- Anser VM/Lst att modellen med samverkansbidrag gett för dålig utdelning sett till åtgärdsgenomförande?
- Om VM/Lst anser att vattenråden har en roll i lokal samverkan och åtgärdsarbete, hur ska denna plattform i så fall finansieras på lång och på kort?
- Om VM/Lst inte anser att vattenråden är en tillräckligt bra modell för att bidra till lokalt åtgärdsgenomförande, vilken vill VM/Lst i så fall hellre se?
- Vilken roll tänker sig VM/Lst ha i dessa frågor i den nya förvaltningscykeln och hur går tankarna kring utvecklingen av samverkan på olika nivåer för att nå målen?

Vattenrådet ser fram mot svar från er.

För Lygnerns vattenråd

Annika Carlsson
Ordförande